

Modo Ytimessä, osa 4: Oppimisympäristöt

Tämä haastattelu on osa Modo – Modulaarinen, digitaalinen ja älykäs oppimisympäristö -hankkeen podcast-sarjaa. [Löydät tallenteen täältä.](#)

Mari

Tänään Modo Ytimessä -podcastissa ollaan oppimisympäristöjen äärellä. Haastateltavana on Anne Harmoinen Centriasta. Anne, kerrotko tarkemmin kuka olet?

Anne

No niin, olen tosiaan Anne ja mä olen korkeakouluopettaja: Mulla on kolmenkymmenen vuoden opettajakokemus taustana ja mä oon ollut myöskin opettajankouluttaja, eli ammatillisia opettajia kouluttanut ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Mulla on rehtorin kelpoisuus, olen saanut tutkijakoulutuksen ja siellä mulla erityisesti aiheena on ollut nimenomaan oppimisympäristöt ja olen siis sitä kautta päässyt niihin perehtymään. Sitten mulla on sivuainelaajuiset opinnot arkkitehtuurista ja olen myös huomannut rehtorin kelpoisuuden itselleni. Mun aihepiirejä on olleet tämä osallistaminen ja ennen kaikkea käyttäjälähtöiset tutkimusmenetelmät.

Mari

No jos kuvittelet, että minkälaista opiskelu voisi olla 2030 vuonna?

Anne

Mä näkisin, että silloin varmaan ollaan enemmän tämmöisen osaamisperusteisuuden äärellä eli että tutkinnot rakentuisi sillä tavalla, että niissä on joku perusta ja sen jälkeen sitten hankitaan tietynlaista osaamista. Ja luulen, että silloin voisi olla tämmöisiä juuri tietynlaisia tutkintoja ja sitten se erikoistuminen on se millä sitten henkilöt erottautuvat toisistaan. Että minkä tyyppisiä opintoja he ovat siihen rakentaneet lisäksi. Esimerkiksi ajatellaan, että mikkihiiren pää on se tutkinto ja sitten korvia riittävästi, joissa olisi erilaisia osaamisia.

Ja näkisin vielä, että se oppimisen tunnistaminen on kaikkein tärkeintä, että mitä me opimme ja miksi me opimme, että mitä asioita tarvitaan ja sen mukaan lähdetään miettimään sitten, että miten niitä opitaan.

Mari

Mitä sä luulet sitten, minkälaisia taitoja opettajat tarvitsisi tulevaisuudessa?

Anne

Kansainvälisiä taitoja ennen kaikkea, sellaisia, että kaikki mitä opettaja osaa ja ideoi ja tekee, niin se tulisi myös pystyä tekemään kansainvälisesti. Opiskelijat tulevat olemaan kansainvälisiä ja kotimaisia. Meillä on kotimaassakin kaksikielisiä opiskelijoita paljon – ja sitten taas se osaamisen jakaminen opettajien kesken, niin se tulee olemaan varmasti kansainvälistä. Mutta näkisin myös, että opettajat tarvitsee paljon tämmöisiä digitaalisia taitoja luonnollisesti. Ne kasvaa koko ajan, alkavat olla arkipäivää.

Ja sitten luovuutta myös ja idearikkautta ja rohkeutta kokeilla erilaisia metodeja juuri sillä periaatteella, että mitä se heidän substanssissa antaa myöten tai mikä on tärkeä siinä substanssissa. Opettajalla tulee olemaan tärkeä rooli siinä, että hän pystyy määrittelemään, että mikä tällä ammattialalla on tärkeää ja mitä opiskelijan tulisi siitä osata. Ja sen tiedon hän luonnollisesti sitten tekee omissa opettajaverkostoissaan tai luo ja myöskin sitten työelämän kanssa yhteistyössä.

Mari

No entäpä opiskelijat tulevaisuudessa? Mitä sä ajattelet? Minkälaisia taitoja opiskelijat tulee tartteen?

Anne

No työelämä on varmaan sellainen, joka määrittää paljon. Mä luulen, että ne opiskelijat on aika lailla seuraava sukupolvi on jo kansainvälistä, että heillä on laajat kansainväliset verkostot ja se asiantuntijuus lähtee sieltä työelämälähtöisesti. Että siinä on myös tämmöistä, että miten mä sanoisin, viestinnällisiä taitoja ja semmoisia, että osaa tuoda esiin sen mitä osaa ja minkälainen persoona on ja minkälaisiin tehtäviin sitten olisi sopivin, eli jos ajatellaan että meillä alkaa olemaan vähän pula tästä työvoimasta niin silloin entistä enemmän jokaisen tekijän tulisi profiloitua tietynlaiseksi osaajaksi.

Mari

Kyllä ja se ei ole välttämättä ihan helppo sitä omaa osaamista tuoda esille.

Anne

Joo, kyllä se on juuri näin.

Mari

No tullaanko näihin oppimisympäristöihin eli sä tosiaan työskentelet oppimisympäristöasiantuntijana Centrialla, niin minkälaisia asioita oppimisympäristöjä suhteen tulisi ottaa huomioon tänä päivänä?

Anne

Joo, mä näen tän oppimisympäristön semmoisena oppimisen tilana, eli oli se mikä tahansa se ympäristö, niin siinä tulee tämmöistä oppimistapahtumaa. Ja voi olla, että se oppiminen saadaan alulle ja sitten se syvenee myöhemmissä vaiheissa, mutta lähinnä se, että siinä on ne elementit, jotka tuottavat jonkun tyyppistä oppimista. Ja se, että mitä se oppiminen sitten vaatii taikka tarvitsee, niin se on sitten taas sen opettajan, tai opetusyhteisön tehtävänä. Mutta yleensäkin se oppimistapahtuma luonne tulisi arvioida ensin, että minkä tyyppistä se on, mitä meillä tarvitaan. Oppimisympäristö voi olla vaikka työpaikalla, tai se voi olla tuolla kävelyreitillä tai missä tahansa ulkotilassa, tai luokkatilassa, tai sitten oppimisalustalla. Ja mä näkisin, että siinä yleensä on hyvä olla jonkun tyyppisiä kohtaamisia, eli sellaista vuorovaikutusta, oli se sitten siellä verkossa tai sitten fyysisiä kohtaamisia, tai sitten jotakin tiedonvaihtoa tai toisten tekemisten seuraamista esimerkiksi tämmöisistä podcastista ja muuta tällaista, mutta että siellä on jonkinlainen oppimisen perusta. Tietenkin tila eli tilanne jossa oppiminen tai sen alku saadaan aikaan.

Ja fyysinen tila, jos nyt fyysisiä tiloja ajatellaan, niin nyt viimeksi, kun sitä meidänkin opiskelijoilta kysyttiin, niin kyllä he koki sen että se pitää olla viihtyisiä, että se on tämmöinen ajankohtainen. Siinä on valoa, siinä on väriä, siinä on turvallisuudentunne. Se on saavutettava, lähestyttävä ja sitten on kohtaamisen mahdollisuuksia ja sitten on tämmöistä mahdollisuutta, että jos se mun oppiminen vaatii sitä, että mä vetäydyn, mä voin olla jossakin hiljaa, tehdä yksilötyötä ja taas tulla takaisin sitten pienempään tai isompaan ryhmään.

Ja sitten taas tämmöinen vuorovaikutuksen miettiminen, että minkälaista vuorovaikutusta se meidän oppiminen vaatii. Onko se etävuorovaikutusta, onko se virtuaalista vai onko siinä läsnäoloa. Tämmöisillä ajatuksilla ajattelin, että oppimisympäristö rakentuu.

Mari

No mitä ajattelet sitten suhteessa tulevaisuuteen? Tuleeko nämä asiat muuttumaan?

Anne

Joo, kyllä varmaan nuo peruselementit säilyy, että jotenkin saavutetaan opiskelijoille tai oppijalle se tunne, että tää on semmoinen miellyttävä ympäristö. Se vastaa niinku sitä heidän ajatusmaailmaa ja elämysmaailmaa.

Mutta kyllä mä arvioin, että tää virtuaalisuus tekee kohta vielä suurempia loikkia, kuin mihin me ollaan tähän mennessä totuttu. Puhutaan tällaisesta metaversumista ja sitten tämmöiset 5G ja 6G -yhteydet ja kaikki, mutta se on semmoisia suuria juttuja, jotka ei vielä meille näyttäydy konkreettisina asioina, mutta siellä juuri tarvitaan tätä luovuutta ja idearikkautta ja rohkeutta lähteä kokeilemaan erilaisia asioita. Ja me ei olla varmaan oppilaitosyhteisöt yksin tässä vaan siellä on mukana myöskin työelämä ja muu maailma, että entistä enemmän aletaan lähentyä toisiamme.

Mari

No siitähän päästäänkin sujuvasti sitten tuonne verkko-opetukseen. Mihin sun mielestä siinä verkko-opetuksessa tulisi erityisesti panostaa?

Anne

No ilman muuta sisältöön. Kyllä se sisältö on kaikkein tärkein, että saadaan se sisältö mitä ajatellaan, että siinä oppimistilanteissa tulisi oppia – ja saadaan se sellaisessa muodossa, että se tuottaa oppimisen tekoja tai tuloksia. Sehän on tärkeintä kuitenkin. Mutta kyllä sitten oppimisalustat on tärkeitä ja sitten se, että niihin on helppo tuottaa erilaista sisältöä ja sinne saadaan liitettyä erilaista sisältöä ja niistä saadaan riittävän mielenkiintoisia. Ja sitten tämmöisiä oppimiskokonaisuuksia, että ne olisi monimuotoisia, sanotaanko näin. Että siellä on monenlaista sisältöä, monenlaista tapahtumaa, on jotain konkreettista tekemistä ja sitten on tämmöistä teoreettista tai sitten soveltavaa.

Ja sitten myöskin se, että tietenkin mä ajattelen korkeakouluopiskelijoita, että he pääsisi eteenpäin sitten. Että jos ajattelee että alkaa erikoistumaan johonkin siellä oppimisen myötä siellä verkko-opinnoissa, niin sitten sieltä löytyisi sellaisia eritasoisia tekemisen mahdollisuuksia. Että olisi se matalin taso ja sitten seuraava ja sitten taas vaativampi ja päästäis sinne tutkimuksiin eteenpäin sitten ja kansainvälisiin verkostoon sitäkin kautta.

Mari

No me ollaan saatu nyt tosi hyvä tietopaketti näistä oppimisympäristöistä ja aika laajasta asiasta on kyllä kyse. Minkälaisia terveisiä haluaisit lähettää meidän kuulijoille.

Anne

Joo, tämä on tosi laaja alue ja sillä tavalla ajankohtainen alue ja aina vaan kehittyvä alue. Ja tuo virtuaalisuus tuo tietysti siihen haasteita ja uusia mahdollisuuksia. Ja mä kyllä sanoisin niin, että ei muuta kuin härkää sarvista ja kimppuun ja ideoimaan ja haastakaa oppiminen ja haastakaa osaamisemme ja sitten tunnistakaa se, mitä tulosta se teidän työ tuottaa, josta saa opettaja saa sen palkkionsa. Sitten mä myöskin ajattelisin, että opettajille olisi hyvä suunnitella yhdessä ja sitten jälleen, kun jokainen tekee sen oman opetustyönsä, niin sen jälkeen sitten tehdä palautesessioita yhdessä, ja sitä kautta saadaan kehitettyä sitä ammatillista osaamista ja sisältöä. Ja myöskin siihen työhön tulee sitten semmoista mielekkyyttä ja mukavaa vuorovaikutusta muiden tekijöiden kanssa.

Mari

Kyllä kiitos terveisistä ja kiitos erityisesti haastattelusta ja aurinkoa sinun kevätpäiviin.

Anne

Kiitos paljon.